

Vận dụng tư Tưởng Hồ Chí Minh trong giáo dục lối sống văn hóa cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Sơn La

Đào Thị Hợi*

* ThS, Khoa Cơ bản- Trường Cao đẳng Sơn La

Received: 13/04/2024; Accepted: 26/04/2024; Published: 10/05/2024

Abstract: Ho Chi Minh's Thought has been applied in educating cultural lifestyle for students at Son La College in recent years. There have been many policies to concretize the policy of The Party's work on educating Ho Chi Minh's cultural lifestyle and ethics for students, which has achieved great results: The majority of students and young intellectuals still maintain a grateful and healthy lifestyle, live with courage, have the will to establish their own career, dare to take responsibility, do not rely on or be lazy. However, there are still some students who lack the awareness to study and practice, and their lifestyle are not healthy. Therefore, it is necessary to implement some solutions to educate cultural lifestyle for students at Son La College, which is a very important requirement in the current situation.

Keywords: Lifestyle, cultural lifestyle, Ho Chi Minh's Thought on cultural lifestyle, lifestyle of students at Son La College.

1. Đặt vấn đề

Trong hơn nửa thế kỷ hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh rất quan tâm đến việc phát triển nhân cách cho con người Việt Nam. Người đặc biệt chú trọng đến việc giáo dục lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ. Theo Hồ Chí Minh, thực chất của việc giáo dục lối sống là làm cho phần tốt ở trong mỗi con người nảy nở như hoa mùa xuân và phần xấu bị mất dần đi. Đó là một quá trình lâu dài có nhiều khó khăn, phức tạp.

Trường Cao đẳng Sơn La là một cơ sở giáo dục nghề nghiệp công lập với chức năng nhiệm vụ là đào tạo nguồn nhân lực lao động kỹ thuật có tay nghề cao cho tỉnh Sơn La, khu vực Tây Bắc và cho các tỉnh phía Bắc nước CHDCND Lào. Với mục tiêu phát triển Trường Cao đẳng Sơn La thành trường cao đẳng chất lượng cao vào năm 2025. Nhà trường xác định một số nhiệm vụ cơ bản, trong đó nhấn mạnh nhiệm vụ: tăng cường hơn nữa giáo dục tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống; chống những biểu hiện suy thoái về phẩm chất, đạo đức, lối sống trong cán bộ viên chức, học sinh (HS), sinh viên (SV). Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ năm học của nhà trường, đã đạt được những kết quả to lớn trong giáo dục lối sống văn hoá cho HS, SV. Phần lớn SV, thanh niên trí thức vẫn giữ được lối sống tình nghĩa, trong sạch lành mạnh, khiêm tốn, luôn cần cù và sáng tạo trong học tập; sống có bản lĩnh, có chí lập thân lập nghiệp.. Tuy nhiên, vẫn còn một số HS, SV thiếu ý thức học tập, rèn luyện, lối sống thiếu lành mạnh, hiện tượng tiêu cực trong SV vẫn Vì vậy, việc vận dụng Tư tưởng Hồ Chí Minh trong giáo dục lối sống văn hoá cho HS,

SV trường Cao đẳng Sơn La hiện nay là rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về lối sống văn hóa

2.1.1. Lối sống có lý tưởng, có đạo đức

Sinh thời, chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, lối sống mới là lối sống có lý tưởng, có đạo đức, văn minh, tiên tiến, kết hợp tinh hoa của văn hóa dân tộc và nhân loại. Lối sống bao gồm lối sống riêng của từng cá nhân và lối sống chung từng nhóm người, rộng hơn là toàn xã hội. chừng mực.

Lý tưởng, động cơ và lẽ sống sẽ quyết định niềm tin, bản lĩnh cũng như phương hướng và cách hành động của tuổi trẻ. Người luôn nhắc nhở thanh niên phải có hoài bão, ước mơ có ý chí làm những việc lớn để mưu cầu hạnh phúc cho nhân dân, vì dân vì nước chứ không ham làm “quan to”; Phải luôn luôn nâng cao chí khí cách mạng “trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng. Không sợ gian khổ, hy sinh,..”

2.1.2. Lối sống văn minh, tiên tiến, kết hợp hài hòa truyền thống tốt đẹp của dân tộc với tinh hoa văn hóa nhân loại

Tư tưởng về bảo tồn văn hoá dân tộc của Chủ tịch Hồ Chí Minh không phủ nhận sự tác động, ảnh hưởng lẫn nhau của văn hoá các dân tộc mà ngược lại, khẳng định sự giao hoà giữa các nền văn hoá của các dân tộc khác nhau chính là yếu tố thúc đẩy sự phát triển văn hoá của mỗi dân tộc, làm cho nó hoàn thiện hơn, phong phú hơn. Người cho rằng: “Văn hoá Việt Nam ảnh hưởng lẫn nhau của văn hoá Đông phương

và Tây phương chung đúc lại...lấy kinh nghiệm tốt của văn hoá xưa và văn hoá nay trau dồi cho văn hoá Việt Nam thật có tinh thần thuần tuý Việt Nam để hợp với tinh thần dân chủ”Đề cao truyền thống, bản sắc dân tộc nhưng không tự bó mình vào chủ nghĩa dân tộc hẹp hòi, thiên cận.

2.1.3. Cách sinh hoạt, ứng xử và phong cách làm việc

Về chỗ ở, Người yêu cầu phải sạch sẽ, gọn gàng, ngăn nắp. “Trong nhà ngoài vườn, luôn luôn sạch sẽ gọn gàng”, “đường sá phải sạch sẽ. Áo tắm giặt, giếng nước uống phải phân biệt và sẵn sóc cẩn thận.

Xây dựng lối sống mới trong công việc - phong cách, tác phong làm việc (Hồ Chí Minh gọi là “trong cách làm việc”). Theo Người: “Cách làm việc, phải siêng năng, có ngăn nắp, có tinh thần phụ trách, đã làm việc gì, thì làm cho kỳ được, làm đến nơi đến chốn. Chớ làm dối” Hồ Chí Minh luôn thể hiện cách làm việc có chương trình, kế hoạch, từ lớn đến nhỏ, từ dài hạn, trung hạn đến ngắn hạn, từ tháng, tuần đến ngày, giờ nào việc nấy; nêu cao tấm gương trung thực, thẳng thắn, thực sự cầu thị, sẵn sàng nhận lỗi trước nhân dân khi mình làm sai; rất không bằng lòng với thói quen chậm chạp, tùy tiện, không đúng giờ của nhiều cán bộ ta.

2.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục lối sống văn hóa cho HS, SV Trường Cao đẳng Sơn La hiện nay.

2.2.1. Đổi mới hình thức, PPGD lối sống văn hóa cho HS, SV.

Giáo dục lối sống văn hóa Hồ Chí Minh thông qua hình thức tuyên truyền, tọa đàm, chiếu phim tư liệu về Chủ tịch Hồ Chí Minh: Đẩy mạnh thực hiện như khẩu hiệu tuyên truyền bằng băng zôn, biểu ngữ, áp phích, website của trường, tổ chức tọa đàm, trao đổi về học tập và làm theo đạo đức, lối sống Hồ Chí Minh.

Giáo dục lối sống văn hóa Hồ Chí Minh thông qua hình thức tham quan: Giảng viên có thể tổ chức cho HS, SV tham quan, học tập tại những địa điểm gắn với cuộc đời, sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh, với lịch sử các dân tộc Sơn La như: Quảng trường Tây Bắc, di tích lịch sử Nhà tù Sơn La, thư viện tỉnh, di tích lịch sử cây đa Bản Hẹ, Nghĩa trang liệt sĩ nhà tù Sơn La, di tích lịch sử - văn hóa Văn Bia Quế Lâm Ngự chế- đền thờ vua Lê Thái Tông, di tích danh thắng Thảm Tát Tòng... và những địa danh lịch sử khác nằm ngay trong thành phố Sơn La. Sau mỗi buổi tham quan, giảng viên yêu cầu HS, SV có bài thu hoạch về cảm nghĩ của mình theo chủ đề đã

xây dựng.

Giáo dục lối sống văn hóa Hồ Chí Minh thông qua tổ chức ngày hội đọc sách, triển lãm ảnh và hiện vật về Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tổ chức ngày hội đọc sách là hoạt động nhằm nâng cao nhận thức của HS, SV về vai trò của việc đọc sách, xây dựng văn hóa đọc trong HS, SV trường Cao đẳng Sơn La và giúp họ có thêm sự hiểu biết về đạo đức, lối sống Hồ Chí Minh. Nội dung của hoạt động này là trưng bày và giới thiệu những tác phẩm tiêu biểu về cuộc đời, sự nghiệp, tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh của tác giả trong và ngoài nước đến HS, SV, lưu HS Lào. Đặc biệt là những cuốn sách, tư liệu phục vụ cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Phối hợp với Trung tâm thư viện và các phòng ban liên quan tổ chức một cách thường xuyên, định kỳ, bổ sung nguồn sách và tư liệu về Hồ Chí Minh cho Trung tâm thư viện của nhà trường.

Giáo dục lối sống văn hóa Hồ Chí Minh cho HS, SV qua hình thức tổ chức thi kể chuyện tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, thi Olympic Tư tưởng Hồ Chí Minh

Những câu chuyện về Hồ Chí Minh sẽ tác động mạnh vào tình cảm, giúp chuyển tri thức thành niềm tin và thói quen thực hiện hành vi đạo đức một cách tự nhiên. Theo đó, giảng viên cần chọn lọc, sử dụng những câu chuyện phù hợp với độ tuổi, tư tưởng, tình cảm, tâm sinh lí HS, SV. Đó là những câu chuyện giáo dục người học đạo làm người, lối sống lành mạnh, văn minh, trung thực, nhân nghĩa; cần, kiệm, liêm, chính, sống giản dị, khiêm tốn, không xa hoa, lãng phí, đua đòi; đó còn là những mẫu chuyện giáo dục HS, SV có quan niệm đúng đắn về tình bạn, biết cảm thông, chia sẻ, sẵn sàng giúp đỡ bạn bè, giúp đỡ mọi người khi gặp khó khăn, hoạn nạn; yêu lao động, không ngại khó, ngại khổ; chủ động, sáng tạo, tự cường tự lực.

* *Giáo dục lối sống văn hóa Hồ Chí Minh cho HS, SV trường Cao đẳng Sơn La thông qua tấm gương đạo đức*

Trong những tấm gương để HS, SV học tập, không thể phủ nhận được tấm gương đạo đức người thầy - giảng viên. Bởi lẽ, người thầy ảnh hưởng lớn đến sự hình thành, phát triển nhân cách, đạo đức của HS, SV. Người thầy chính là người lái đò đưa dắt thế hệ trẻ thành người, do đó, nghề dạy học là nghề cao quý nhất trong các nghề cao quý. Dạy học là nghề đào tạo con người, là nghề lao động nghiêm túc và gian nan. Nó đòi hỏi người thầy phải có đức và có tài. Đức của người thầy là tư cách, tình yêu thương,

trách nhiệm đối với nghề, với SV, còn tài là sự am hiểu, vốn tri thức, vốn kinh nghiệm thực tiễn... Đồng thời, mục đích sống, lý tưởng nghề nghiệp của giảng viên cũng có ảnh hưởng lớn đến việc hình thành nhân cách của HS, SV, thể hiện bằng lòng yêu nghề, nhiệt huyết, sáng tạo trong công việc, có trách nhiệm và tận tụy với HS, SV, có tác phong làm khoa học, dân chủ, có lối sống giản dị, hòa nhã, đoàn kết, chân thành...

2.2.2. Phát huy vai trò tự học tập, tự rèn luyện của HS, SV

Có động cơ học tập đúng đắn. Trong học tập, HS, SV phải xác định cho mình động cơ học tập đúng đắn: học để mở rộng sự hiểu biết, học để làm việc, học để hoàn thiện nhân cách của bản thân, học để góp phần cải tạo xã hội. Khi HS, SV xác định được động cơ học tập đúng đắn sẽ hình thành nên thái độ học tập tích cực và chủ động.

Biết tự xây dựng kế hoạch học tập và phải quyết tâm thực hiện kế hoạch đó một cách nghiêm túc. Mục tiêu học tập phải phân ra thành các giai đoạn dài hạn, trung hạn và ngắn hạn. Kế hoạch học tập đề ra phải thực tế, khả thi dựa trên năng lực và hoàn cảnh của mỗi SV.

Xây dựng được phương pháp tự học hiệu quả. Tự học có vai trò vô cùng quan trọng trong việc tiếp nhận tri thức và hình thành nhân cách cá nhân. Do đó, HS, SV phải luôn rèn luyện cho mình kỹ năng tự học để đạt kết quả học tập cao nhất. Không thể có một phương pháp tự học chung cho tất cả mọi người, nhưng có thể đưa ra những cách thức giúp HS, SV tự học thành công. Để tự học tốt, HS, SV phải xác định được thời gian đọc sách hiệu quả, nên đọc giáo trình trước khi lên lớp, tự tìm hiểu bài học mới... phải thường xuyên có kế hoạch ôn bài, làm bài tập về nhà đầy đủ và luôn làm chủ kế hoạch học tập của mình.

Sống trong tập thể, mỗi HS, SV có hoàn cảnh khác nhau. Vì vậy, cần phải quan tâm, chia sẻ, giúp đỡ lẫn nhau, cả về mặt vật chất và tinh thần. Thường xuyên nêu gương những HS, SV vượt qua khó khăn trong cuộc sống để vươn lên học tập tốt, rèn luyện tốt. Học hỏi lẫn nhau là một biện pháp tốt để bản thân các em hoàn thiện mình. Những việc làm không tốt, không phù hợp với chuẩn mực đạo đức và nội quy, quy định của tập thể, của trường, của lớp cần phải nghiêm khắc kỷ luật và đề cao việc HS, SV tự phê bình trước tập thể.

Trong nhà trường, HS, SV cần tham gia vào các hoạt động phong trào do đoàn trường, chi đoàn tổ chức. Đó là các hoạt động phong trào thể thao, văn nghệ được tổ chức để kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất

nước, phong trào đền ơn đáp nghĩa, hoạt động tình nguyện... Thông qua những hoạt động này, các em có điều kiện hoàn thiện nhân cách và bồi đắp thêm tình yêu thương con người.

2.2.3. Kết hợp gia đình – nhà trường – xã hội trong giáo dục lối sống văn hóa cho HSSV

Quá trình giáo dục trong gia đình, nhà trường và xã hội có những đặc trưng riêng, ưu thế riêng. Sự thống nhất biện chứng giữa giáo dục của gia đình, nhà trường và xã hội là yếu tố quyết định quá trình hình thành lối sống văn hóa cho SV. Sự bất cập ở mỗi yếu tố đều có thể dẫn đến sự xuất hiện những nhân cách mà xã hội không mong muốn. Tăng cường hơn nữa ý thức trách nhiệm của gia đình, nhà trường và xã hội trong việc phối hợp quản lý, giáo dục SV, nhất là SV ngoại trú.

3. Kết luận

Lối sống văn hóa của Hồ Chí Minh là mục tiêu quan trọng để hoàn thiện nhân cách của con người. Vì vậy, giáo dục lối sống văn hóa Hồ Chí Minh để hình thành những phẩm chất đạo đức cao đẹp cho HS, SV là biện pháp rất quan trọng và cần thiết hiện nay. Công tác giáo dục lối sống, văn hóa cho SV phải được triển khai theo nhiều phương thức khác nhau nhằm giúp HS, SV hình thành, vun đắp lý tưởng sống cao đẹp, có thái độ sống tích cực, không ngừng học tập, nghiên cứu, sáng tạo và có những đóng góp hữu ích cho cộng đồng. Với đặc thù là một trường đào tạo chuyên nghiệp trên địa bàn tỉnh miền núi phía bắc, HS, SV thuộc nhiều thành phần dân tộc anh em sinh sống thì việc áp dụng đồng bộ nhiều giải pháp từ công tác đổi mới phương pháp giảng dạy; đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục lối sống văn hóa và công tác tự rèn luyện, đào tạo; sự phối hợp giữa các phòng, ban, khoa trong nhà trường chắc chắn sẽ là hướng đi phù hợp giúp nâng cao hiệu quả giáo dục lối sống văn hóa cho HS, SV, qua đó cải thiện chất lượng đào tạo của Nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Minh Anh (2016), “*Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên*”, Tạp chí Lịch sử Đảng, (4), tr.21-25.
2. Lê Thị Vân Anh (2014), *Giáo dục đạo đức Hồ Chí Minh cho SV các trường đại học, cao đẳng vùng Tây Bắc trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh*, Luận án tiến sĩ Giáo dục học, Đại học Sư phạm Hà Nội, Hà Nội.
3. Báo cáo Kết quả công tác HSSV năm học 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, Trường Cao đẳng Sơn La.